

Трипілля у дитячих барвах

(каталог виставки)

Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»

УДК 75.044

ББК 85.14

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою
Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав»
(протокол №10 від 6.08.2010 р.)

Трипільля у дитячих барвах (каталог виставки) /автори-упорядники Тетеря Д.А., Білоусько В.М./ автор
вступної статті Кузьмицька І.В. – Переяслав-Хмельницький, 2011, 30 с.

Трипільська культура, яка побувала сім тисяч років тому, залишила яскравий слід в історії Східної Європи. Сьогодні вона привертає увагу всіх хто цікавиться передісторією та своїми витоками. Спадщина цих давніх племен слугує популярним джерелом творчого натхнення для митців: скульпторів, художників, письменників, кінематографістів, народних майстрів. Привабили дані старожитності і юних відвідувачів Музею трипільської культури Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» – учнів Переяслав-Хмельницької дитячої художньої школи. Її вихованці втілили своє бачення культури давніх землеробів, їхнього побуту, ремесел, сакрального світу – у художніх роботах, продемонстрованих на виставці «Трипільля у дитячих барвах» з 2 червня по 31 жовтня 2010 р. у Музеї трипільської культури НІЕЗ «Переяслав».

У каталозі подано роботи дітей віком 9 – 13 років, що були представлені на виставці.

1 сторінка обкладинки: біноклеподібний виріб з поселення Косенівка. IV тис. до н.е.

4 сторінка обкладинки: малюнок Вікентія Хвойки. Кінець XIX ст.

У Музеї трипільської культури Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» демонструвалася виставка «Трипільля в дитячих барвах». На ній було представлено 20 робіт учнів дитячої художньої школи м. Переяслава-Хмельницького. Виставка стала результатом плідної співпраці науковців музею, викладачів та учнів школи.

Працюючи над даною темою, діти неодноразово відвідували Музей трипільської культури, прослухали екскурсії, лекції. Вони ознайомилися з життям, побутом трипільців, їх обрядами, ритуалами, унікальною керамікою, дивовижними орнаментами, в яких відображений цілий світ духовного і матеріального життя давніх людей.

Непроста, на перший погляд, тема для дітей виявилася не настільки складною. Адже Переяслав-Хмельницька дитяча художня школа базується на поглибленому вивченню народного мистецтва, яке сягає своїм корінням у далеке минуле. Між цими культурами існує багато спільного: єдність людини з природою, особливе світосприйняття, абстрагування явищ, стилізація, символіка в орнаментативності.

Художньо-образно осмислюючи тему, доповнюючи її фантазією, уявою, діти зуміли переступити тисячолітній бар'єр і показати в своїх роботах цікавий загадковий світ давньої протоцивілізації. Виставка стала відлунням далекого минулого нашої історії, своєрідно трансформованою в дитячій свідомості і відтвореною в малюнках. Вона вражає розмаїттям сюжетів, їх художнім рішенням.

На дитячих малюнках оживають сценки із життя давніх трипільців: землероби готують ниву під майбутній урожай, рибалки повертаються з уловом, мисливці полюють на звірів, гончар виліплює посуд, жінки займаються своїми повсякденними побутовими справами. У всьому відчувається гармонія людини з природою, значимість виконуваної нею роботи. Створюючи свої композиції дехто з учнів прагне до точності, конкретності зображень (Ходько А., Пристай О., Сидоренко О.), інші – до більш декоративного рішення (Романенко Б., Потупа О., Обертій Д.).

Роботи учнів художньої школи

Часто реальність в дитячих роботах переплітається з фантазією, символікою. На дивовижній чудо-рибі комфортно розмістилися давні люди: тут і риболови, мисливці, і симпатичний бичок (Пишта І). У казковому світі дитячої уяви легко поєднується неможливе. Щільно декорує орнаментом свій малюнок Суганяк М. Ним оздоблений одяг жінок, прикрашене житло, тваринки, він розповсюджується і на сонечко, і на землю. Веселі кольори, багата орнаментация створюють особливий святковий настрій. Будні трипільців представлені як свято.

Особливу увагу дітей привертає тема обрядів, ритуалів, які так широко представлені на трипільській кераміці. Вона приваблює своїм таїнством, можливістю доторкнутися невідомого, загадкового (Романенко А.).

Осяяні місячним світлом, схилившись над ритуальною керамікою з вогнем, магичний обряд виконують молоді дівчата (Полторацька Д.). А ось о нічній порі серед різнотрав'я в нарядному одязі, прикрашеному рослинами, стоїть жінка з обрядовим посудом, ніби демонструє нам важливе дійство (Шафрановська Ю.). Ритуал спалювання поселень зображений на роботі Криворучко Л. – житла огортають багрянні язика полум'я.

Життєдайну силу природи возвеличує в своїй роботі Васюта Л. Композиція розбита на три частини, що характерно для архаїчного мистецтва. В центрі – образ жінки, прикрашеної золотавими колосками; вгорі – птахи, небо, хмари, дощ; внизу – хвильоподібний орнамент зі зміями – символом вологи.

Символічною художньо-образною мовою вирішує свою декоративно-площинну композицію Тетеря Д. Її основою є коло (символ сонця, життя) ритмічно заповнене схематичним зображенням тварин, рослин, солярних знаків. У центрі – стилістичний жіночий образ жриці родючості. Використовуючи в своїй роботі елементи трипільської символіки, юній художниці вдалося створити оригінальну сучасну композицію.

Трипілля у дитячих барвах

Узагальненням, лаконізмом, вдалим використанням орнаментальної символіки відрізняються роботи Грінєнко В., Тимчишиної О., Андрєєвої А.

Вільно інтерпритують тему в своїх творах Колганова М., Горобець О., Чорниш К. Цікаві композиції, легка стилізація форм, тонке відчуття кольору характеризують їх творчий доробок. М'які пастельні відтінки, ніби подих давнини, змінюються більш насиченими мажорними.

Виставка дала можливість побачити художні пошуки та індивідуальне бачення теми юними художниками.

Дитячі роботи несуть у собі відчуття радості й теплоти, пробуджують чимало приємних асоціацій, зворушують своєю безпосередністю. Завдяки дитячій творчості далека трипільська культура стає для нас ближчою і зрозумілішою.

Ірина Кузьмицька, мистецтвознавець

